

for Aamtsraadenes Forhandlingsmaade, blive optagne i Loven. Blandt disse vil jeg f. Ex. fremhæve en Bestemmelse om, at Aamtsraadenes Forhandlinger blive offentlige, hvilket jeg antager vilde være til Naade for deres hele ordentlige Gang. Med Hensyn til Forholdet mellem Bhernes og Landets Repræsentation, da indseer jeg vel, at det ikke vil være muligt for Bherne at kunne gjøre Fordring paa en saa stor Repræsentation, at deres særegne Interesser, forsaavidt de have saadanne, derved kunde gjøre sig bestemt gjældende, men jeg troer dog paa den anden Side, at der kunde træffes en heldigere Ordning end den, der er foreslaaet i § 2. Jeg for mit Vedkommende skulde ansee en saadan Ordning som den, der af en Minoritet i Landsstinget ifjor blev foreslaaet, nemlig en normeret Liste, hvorefter Bherne og Landet i de forskjellige Aamter sendte et vist Antal, for at være bedre og mere betryggende for Kjøbstæderne.

Med Hensyn til Enkeltstederne i Loven vil det ikke her være Stedet at indlade sig paa de mange Bemærkninger, der kunne være at gjøre, men der er dog et Par, som jeg ikke skal undlade allerede nu at fremføre. Der er saaledes i § 4 en Bestemmelse, hvorefter Hospitaler og lignende offentlige Stiftelser, som findes i et Stift, skulle alene bestyres af Aamtsraadet for det Amt, i hvilket Stiftelsen findes, men det forekommer mig at tilføjes de andre Aamters Interesser. Jeg troer, at dette let i Tidens Løb kunde føre til, at den vedkommende Stiftelse gik over til at blive betragtet som hørende til det Amt, af hvis Aamtsraad den bestyres, saaledes at de Goder, som det hele Stift skulde nyde deraf, fortrinsviis bleve det enkelte Amt tildeel. Fremdeles skal jeg bemærke, at det forekommer mig besynderligt, at Loven stedsom omtaler deels Kjøbstædernes Ret til at bevilge Beløb paa egen Haand og deels Aamtsraadets Ret til at stabsfæste Bevillinger, men at den ikke omtaler, hvem der, naar det er ganske nye, extraordinaire Udgifter, skal tage Beslutning om, af hvilke Skattebrancher de skulle bæres, at den ikke omtaler, om Kjøbstæderne selv i alle Tilfælde eller hvem ellers skulle beslutte, om en saadan Udgift skal udredes f. Ex. af Formue

og Leilighed, eller om Grundarten eller Næringsstatten skulle bære Noget deraf.

Alee: Jeg maa beklage, at det veltalende Foredrag, vi nylig hørte af den hvitærede Indenrigsminister, ikke ganske har kunnet høre de Betænkkeligheder, jeg har haft ved denne Lov. Det forekommer mig, at denne Sag har to forskjellige Sider, som vi skarpt maae opfatte; den ene Side af Sagen er den theoretiske, og med Hensyn til den er jeg fuldkommen enig med den ærede Indenrigsminister, idet jeg ikke alene troer, at den Tanke, hvorpaa Lovudkastet hviler, baade er smuk og rigtig, men jeg troer ogsaa, at den Theori, han har opstillet med Hensyn til hele Loven, hele Reformen, er fuldkommen rigtig. Jeg er endvidere enig med ham i, at det, hvortil han sigter ved Loven, navnlig Udvidelsen af den communale Frihed, er et af de største Goder, vi kunne have i vor politiske Verden, og det, jeg altsaa fuldkommen deler med ham, er Troen paa Nødvendigheden af at udvide den communale Frihed. Jeg anseer dette for saa nødvendigt, at jeg paa en Maade beklager, at denne Udvidelse ikke er kommen 20 Aar tidligere end vor Grundlov; thi vi vilde da have været ganske anderledes forberedte til vort politiske Liv; vi vilde da have haft en Skole, hvori vi havde kunnet udvikle en heel Deel Mænd, der med stor Dygtighed kunde være mødte paa den grundlovgivende Forsamling, og ligeledes deeltage i de nuværende politiske Debatter. Jeg er saa enig med ham i Henseende til Nødvendigheden af den communale Myndighedsudvikling, at jeg endog kan gaae et Skridt videre med ham, end denne Lov tilsigter, nemlig ogsaa at sondre Amtmanden ud af den store communale Institution, som man her forbereder, forudsat nemlig, at de Betingelser, hvorunder jeg troer, den bør virke, være tilstede. Men idet jeg saaledes ganske anerkjender hele den Theori, hvorpaa Lovudkastet hviler, saa møder der dog, naar jeg gaaer over til det praktiske Forhold, ikke ganske saa Betænkkeligheder. Den Grundfrygt, som egentlig har grebet mig ved det, er den, at netop det, som den ærede Minister tilsigter, netop det, hvori jeg er enig med ham, Udvidelsen af den communale Selvstændighed,